

Na temelju članka 28. stavka 8. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (NN br. 87/08, 86/09, 92/10, 105/10, 90/11, 5/12, 16/12, 86/12, 126/12, 93/13, 152/14, 7/17, 68/18, 98/19, 64/20, 1 51/22) i članka 25. Statuta Osnovne škole Mljet, Babino Polje, na 33. sjednici Školskog odbora održanoj dana 20.prosinca 2023.g., uz suglasnost Učiteljskog vijeća i Vijeća roditelja donijete su

IZMJENE I DOPUNE GODIŠnjEG PLANA I PROGRAMA RADA OSNOVNE ŠKOLE MIJET, BABINO POLJE ZA ŠKOLSKU GODINU 2023./2024.

2. ZAPOSLENICI ŠKOLE U ŠK. GOD. 2023./2024.

2.2. Podaci o učiteljima predmetne nastave

Vedrana Stermasi Medunović	Talijanski jezik
Antea Granić	Matematika

2.7. Podaci o razrednicima

UČITELJ	RAZRED
NIKE KLOBASA	II. i IV.
MARKOVIĆ MARIJANA	I. i III.
MARIJANA SRŠEN	V.
IVA STERMASI od 2.10. Ivana Vatović	VI.
MARIJANA KUDUZ	VII.
MARIJA SRŠEN	VIII.
DIJANA PALUNČIĆ LALIĆ PŠ Goveđari	I., II. i III.
IVANA BEBIĆ	V. PO

3. PODACI O ORGANIZACIJI RADA

3.4. Podaci o tjednoj organizaciji rada - predmetna nastava

PONEDJELJAK

sat	5.	6.	7.	8.
1.	ENG	GEO	GK	FIZ
2.	ENG	PRI	MAT	GK
3.	PRI	TAL	MAT	POV
4.	MAT	ENG	BIO	GEO
5.	TAL	GK	GEO	ENG
6.	GK	DOD GEO	DOD BIO/TAL	MAT
7.		ML.GLA/DP EJ	DOD GEO	TAL

UTORAK

sat	5.	6.	7.	8.
1.	MAT	HRV	TZK	KEM
2.	ENG	HRV	FIZ	MAT
3.	TZK	PRI	ENG	MAT
4.	VJE	TZK	HRV	BIO
5.	HRV	MAT	KEM	TZK
6.	SRO	ŠŠK	VJE	HRV
7.	ŠŠK	SRO	DP FIZ/DP EJ	VJE

SRIJEDA

sat	5.	6.	7.	8.
1.	GEO	POV	HRV	FIZ
2.	GEO/PRI	POV	HRV	VJE
3.	POV	MAT	GEO	HRV
4.	POV	GEO	VJE	HRV
5.	HRV	LK/TK	POV	POV
6.	VJE	LK/TK	POV	GEO
7.	DP HJ	VJE	SRO	SRO

ČETVRTAK

sat	5.	6.	7.	8.
1.	LK/TK	TAL/DOD/DP MAT	TZK	INF
2.	LK/TK	VJE	TAL/DOD/DP MAT	HRV
3.	TZK	ENG	MAT	BIO
4.	HRV	ENG	BIO	MAT
5.	INF	TZK	ENG	TAL
6.	TAL	HRV	ENG	TZK
7.		DOD TK/DP HJ	INF	DOD TK/DP MAT

PETAK

sat	5.	6.	7.	8.
1.	HRV	MAT	LK/TK	ENG
2.	HRV	MAT	LK/TK	ENG
3.	MAT	INF	HRV	LK/TK
4.	MAT	INF	KEM	LK/TK
5.	INF	HRV	MAT	KEM
6.	DOD LK/DP EJ	HRV	FIZ	INF
7.	DOP MAT	DOD LK	INF	DP FIZ/KEM/DP EJ

3.5. Podaci o tjednoj organizaciji rada – razredna nastava MŠ i PŠ

PŠ 1.,2. i 3. RAZRED					
Sat	ponedjeliak	utorak	srijeda	četvrtak	petak
1.	INF	VJE	HRV	HRV	HRV
2.	INF	VJE	GK	PID	MAT
3.	MAT	HRV	MAT	TZK	LK
4.	HRV	MAT	TZK	SRO	TZK
5.	INA	PID	ENG		DOD MAT
6.			ENG		

MŠ 1. i 3. RAZRED

Sat	ponedjeliak	utorak	srijeda	četvrtak	petak
1.	HRV	HRV	MAT	VJE	MAT
2.	HRV	MAT	HRV	INF	INF
3.	ENG	TZK	VJE	HRV	PID
4.	MAT	ENG	LK	TZK	SRO
5.	TZK	GK	DOP HRV/MAT	PID	INA

MŠ 2. RAZRED

Sat	ponedjeliak	utorak	srijeda	četvrtak	petak
1.	HRV	ENG	VJE	ENG	INF
2.	MAT	PID	MAT	HRV	HRV
3.	GK	HRV	HRV	PID	MAT
4.	TZK	MAT	TZK	LK	SRO
5.		VJE		INA	TZK
6.			DP MAT	INF	

MŠ 4. RAZRED

Sat	ponedjeliak	utorak	srijeda	četvrtak	petak
1.	HRV	ENG	VJE	ENG	INF
2.	MAT	HRV	HRV	PID	MAT
3.	GK	PID	MAT	HRV	HRV
4.	TAL	MAT	TZK	LK	SRO
5.	DOD MAT	VJE	PID	INA	TZK
6.			DP MAT/HRV	INF	
7.				TAL	

9. Godišni plan i program rada predškole za 2023./2024.

SADRŽAJ

1. UVOD
2. USTROJSTVO PROGRAMA
 - 2.1.Odgojna skupina
 - 2.2. Nositelji programa
3. MATERIJALNI UVJETI RADA
4. ODGOJNO-OBRAZOVNI RAD
 - 4.1.Cilj programa
 - 4.2. Usklađenost s kurikulumom
 - 4.3. Razvojne zadaće, sadržaji i aktivnosti
 - 4.4. Metodološki pristup
 - 4.5. Način vrednovanja
 - 4.6. Oblici dokumentiranja
5. NJEGA I SKRB ZA TJELESNI RAST I ZDRAVLJE DJECE
6. NAOBRAZBA I USAVRŠAVANJE ODGOJNIH DJELATNIKA
7. SURADNJA S RODITELJIMA
8. SURADNJA S VANJSKIM USTANOVAMA
9. VREDNOVANJE PROGRAMA
10. FINANCIRANJE PROGRAMA
11. ZAKLJUČAK
12. LITERATURA

1. UVOD

Temeljem Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju (NN broj 10/97, 107/07 i 94/13), odgoj i obrazovanje predškolske djece je u sustavu predškolskog odgoja i obrazovanja.

Prijedlogom koncepcije razvoja predškolskog odgoja (Glasnik Ministarstva prosvjete i kulture RH, broj 7/8, 1991. godine) i Programske usmjerenošću odgoja i obrazovanja predškolske djece (Glasnik Ministarstva prosvjete i kulture RH, broj 7/8, 1991. godine) predškolski odgoj i obrazovanje utemeljen je na znanstveno-humanističkom pristupu, iz čega proizlazi cilj i zadaće u stjecanju znanja, vještina i navika potrebnih za život, rad i daljnje školovanje djece. To podrazumijeva poticanje cjelovitog razvoja djeteta, prije svega, poštivanjem prava djeteta na osobnost u zadovoljavanju individualnih potreba (općih i posebnih).

Pravilnik o sadržaju i trajanju programa predškole (NN 107/2014.), svojim odredbama definira sadržaj i trajanje programa, koje su uvršteni u program predškole.

Program je zamišljen tako da u poticajnom materijalno-organizacijskom okruženju, u partnerstvu škole s roditeljima i širom zajednicom sistematskim radom osiguramo kontinuitet u odgoju i obrazovanju i poticanju cjelovitog razvoja djeteta, u stjecanju znanja, vještina i navika za uspješno daljnje školovanje. Naglasak je na igri kao osnovnoj aktivnosti predškolskog djeteta, uvažavajući je istovremeno kao osnovnu aktivnost, sredstvo i metodu rada.

Organizirajući i provodeći ovaj program poštivat ćemo slijedeća načela:

- u aktivnosti se uključuju djeca prema osobnom interesu i razvojnim sposobnostima, uvažavajući individualne razlike i sposobnosti obzirom na istu kronološku dob, intelektualne snage i sposobnosti (zastojii, nazadovanja, individualni interesi, ubrzanja, nadarenosti...),
- unaprjeđivat će se intelektualni, društveni, moralni i duhovni razvoj djece kroz stjecanje znanja, vještina i navika, kroz izgrađivanje identiteta, humanizma i tolerancije, odgovornosti, autonomije i kreativnosti,
- pridonošenje osobnoj, emocionalnoj, obrazovnoj i socijalnoj dobrobiti djeteta,
- osigurati interakcijske odnose djeteta, u kojima će stjecati sigurnost i samopouzdanje, osjećaj napredovanja i uspjeha, pozitivnu sliku o sebi kao kompetentnoj osobi,
- uključivanje roditelja u odgojno – obrazovni proces bit će važna odrednica u provođenju ovoga programa.

2. USTROJSTVO PROGRAMA

2.1. ODGOJNA SKUPINA

Budući da je program predškole obavezni program odgojno-obrazovnoga rada za svu djecu u godini prije škole, provođenje programa s djecom koja nisu obuhvaćena niti jednim programom vrtića kao i djecu s teškoćama u razvoju za osmero djece osiguravamo program predškole. Program će se odvijati 3 puta tjedno nastave i drugih aktivnosti uključujući i pauzu za doručak i užinu.

2.2. NOSITELJI PROGRAMA

Voditeljica programa bit će učiteljica razredne nastave educirana za neposredni rad s djecom u 6. i 7. godini života, s kvalifikacijom u skladu sa zakonskim propisima.

Uloga učiteljice:

- priprema prostor i pomagala za provođenje planiranih sadržaja i aktivnosti,
- poticajno oblikuje materijalno i socijalno okruženje,
- upoznaje individualne potencijale djece, podržava njihovu samoinicijativu i poduzetnišvo, motivira ih na aktivnosti, u skladu s općim i posebnim interesima i pravima djece podržava i potiče fleksibilnost odgojno-obrazovnog procesa za poticanje cijelovitog razvoja djeteta
- djeluje kao motivator, pomagač, promatrač, organizator, pokazivač, opskrbljivač.....,
- daje prioritet igri kao osnovnom obliku aktivnosti, metodi i sredstvu rada,
- uspostavljanje primjerenih socijalno-emocionalnih veza i odnosa (dijete – odgojiteljica, dijete – dijete-odrasli- šira socijalna zajednica...),
- prati, evaluira, dokumentira i prezentira ostvarene rezultate,
- njeguje partnerski odnos s roditeljima,
- radi na sebi,
- surađuje sa stručnjacima i stručnim suradnicima,
- surađuje sa širom socijalnom zajednicom

3. MATERIJALNI UVJETI

Posebna pozornost usmjeravat će se na stvaranje optimalnih uvjeta rada, primjerenu opremu, igračke, didaktička sredstva i pomagala za provođenje programa, što podrazumijeva poticajno oblikovanje prostora.

Prostor za boravak djeteta opremit će se ciljanom opremom za kvalitetno učenje, igru rad i različite sadržaje i vrste aktivnosti, koja će se primjerenom nadopunjavati za potrebe kvalitetnog provođenja ovoga programa.

- Kvalitetan program cjelovitog odgojno – obrazovnog procesa
- Primjerena opremljenost opreme i prostora,
- Specifična opremljenost opreme i prostora,
- Poticaji i edukacija odgojitelja, stručnih suradnika i drugih djelatnika u realizaciji ovoga programa,
- Različiti oblici suradnje s roditeljima,
- Naknada radnicima za provođenje programa,
- Dopuna stručne literature,
- Stručno usavršavanje,
- Održavanje čistoće prostora i opreme,
- Drugi redoviti i izvanredni troškovi za potrebe unapređivanja i provođenje programa.

4. ODGOJNO -OBRAZOVNI RAD

4.1. CILJ PROGRAMA

Suvremenim pristupom djetetu i učenju, promatrati, slušati i dogovarati se s djetetom, zadovoljavajući njegove interese, individualne i razvojne potrebe i potencijale, u poticajno oblikovanom materijalno-socijalnom okruženju, za stjecanje odgojno-obrazovnih iskustava.

4.2. USKLAĐENOST S KURIKULUMOM

U skladu s kurikulumom osnovu oblikovanja programa predškole predstavljaju: ciljevi, vrijednosti, polazišta i načela.

Specifični ciljevi

- poticanje cjelovitog razvoja
- fleksibilnost u odgoju i učenju djece,
- odgoj i učenje djece te razvoj kompetencija

Osam temeljnih kompetencija za cjeloživotno učenje, koje je obrazovna politika RH prihvatile iz Europske unije su:

1. Komunikacija na materinskom jeziku
2. Komunikacija na stranim jezicima
3. Matematička kompetencija i osnovne kompetencije u prirodoslovju

4. Digitalna kompetencija
5. Učiti kako učiti
6. Socijalna i građanska kompetencija
7. Inicijativnost i poduzetnost
8. Kulturna svijest i izražavanje

Vrijednosti

Vrijednosti koje unaprjeđuju intelektualni, društveni, moralni i duhovni razvoj djece, a njegovat će se kroz program predškole su: znanje, identitet, humanizam i tolerancija, odgovornost, autonomija i kreativnost.

Polazište

Polazište u provođenju predškole temelji se na postojećim dokumentima i primjerima dobre prakse.

Načela na kojima počiva program predškole su:

- fleksibilnost odgojno-obrazovnog procesa
- partnerstvo s roditeljima i širom zajednicom
- osiguranje kontinuiteta u odgoju i obrazovanju
- otvorenost za kontinuirano učenje
- spremnost na unapređivanje prakse

4.3. RAZVOJNE ZADAĆE, SADRŽAJI I AKTIVNOSTI

U programu predškole želimo da dijete za sebe stječe osobnu i emocionalnu dobrobit, obrazovnu dobrobit i socijalnu dobrobit.

Suvremeno shvaćanje djeteta i organizacija odgojno – obrazovnog procesa podrazumijeva poticanje cjelovitog razvoja djeteta u fleksibilnoj organizaciji cjelovitog odgojno-obrazovnog procesa, u skladu s individualnim potencijalima djeteta.

Globalne razvojne zadaće, sadržaji i aktivnosti, usklađeni su s individualnim potrebama, razvojnim mogućnostima i interesom djeteta:

<i>Globalne razvojne zadaće, usklađeni su s individualnim potrebama, razvojnim mogućnostima i interesom djeteta</i>	<i>Sadržaji, aktivnosti</i>
TJELESNI I PSIHOMOTORNI RAZVOJ <ul style="list-style-type: none"> - omogućavanje djetetu potrebe za kretanjem, potičući razvijanje motorike cijelog tijela, - izmjena dinamičnih i statičkih aktivnosti, 	TJELESNI I PSIHOMOTORNI RAZVOJ <i>Aktivnosti za razvijanje sposobnosti ravnoteže</i> <ul style="list-style-type: none"> - rad na razvijanju sposobnosti ravnoteže kod sjedenja, stajanja, ustajanja, kretanja, kod spuštanja iz stojećeg u sjedeći položaj

<ul style="list-style-type: none"> - omogućavanje djetetu provođenje aktivnosti u različitim položajima tijela, - prepoznavanje i zadovoljavanje općih i posebnih potreba djeteta, - razvijanje sposobnosti taktilnog osjeta i orientacije u prostoru i vremenu u odnosu na vlastito tijelo, - razvijanje sitne muskulature i koordinacije pokreta, - razvijanje motoričkih sposobnosti šake i prstiju, - razvijanje koordinacije i spretnosti okulomotorike, - razvijanje sposobnosti ravnoteže, - razvijanje sposobnosti koordinacije pokreta kod simultanih i ritmičkih pokreta, - oslobođanje tijela suvišnih pokreta, - poticanje prirodne dinamike i tempa pokreta, - rad na razvijanju tjelesne izdržljivosti, - briga za tjelesni rast, razvoj i zdravlje djeteta, - ovladavanje vještinama održavanja osobne higijene, - očuvanje zdravlja zubi, - usvajanje kulture blagovanja jela, - spoznaja potrebe usvajanje zdrave prehrane 	<p><i>Aktivnosti za razvijanje pravilnog držanja tijela i koordinacije pokreta</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - rad na razvijanju pravilnosti držanja tijela u položajima sjedenja i stajanja - aktivnosti i rad na razvijanju koordinacije pokreta ruku - aktivnosti i rad na razvijanju sposobnosti koordinacije pokreta cijelog tijela <p><i>Aktivnosti za razvijanje sposobnosti manipulacije šakom i prstima šake</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - aktivnosti i rad na razvijanju sposobnosti manipulacije s obje šake, s jednom šakom, palcem u opoziciji sa svim prstima istovremeno <p><i>Aktivnosti za ovladavanje osobne higijene i očuvanja zdravlja</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - - slobodne i spontane igre - susreti, posjete, izleti.... - uključivanje roditelja u program predškole
<p>SOCIO-EMOCIONALNI I RAZVOJ LIČNOSTI</p> <ul style="list-style-type: none"> - praćenje i poticanje socio-emocionalnog razvoja djeteta, pružanjem ljubavi, pažnje, poštovanja, sigurnosti i priznanja u poticanju samoinicijative i poduzetništva djeteta - razvijanje emocionalne stabilnosti – procesa spoznavanja, prihvaćanja i slobodnog izražavanja vlastite osobnosti djeteta - razvijanje emocionalne inteligencije kao temelj zdravom emocionalnom razvoju - učenje i razvijanje empatije prema ljudima oko sebe, pogotovo prema drugoj djeci - razvijanje altruističnog ponašanja - razvijanje suradničkih odnosa, međusobnog poštovanja i pomaganja drugima - poticanje djetetova samopoštovanja, učeći ga kako se učinkovitije igrati i učiti, razmišljati, razgovarati i izražavati svoje osjećaje na socijalno prihvatljiv način, te odgovornost za vlastite postupke 	<p>SOCIO-EMOCIONALNI I RAZVOJ LIČNOSTI</p> <p><i>Aktivnosti za rad na razvoj emocionalne stabilnosti djeteta(početak procesa spoznavanja, prihvaćanja i slobodnog izražavanja vlastite osobnosti djeteta)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Aktivnosti za stvaranje uvjeta koji omogućavaju izražavanje osobnosti djeteta - omogućavati samostalnost djeteta u odlučivanju i trajanju određene aktivnosti prema njegovim osobnim potrebama, - verbalno i neposredno praktično upućivanje djeteta na uzajamni utjecaj njega na okolinu i obrnuto <p><i>Utjecaj na razvijanje osjećaja sigurnosti i emocionalne prihvaćenosti kod djeteta (socijalizacije djeteta)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Igre i aktivnosti u interakciji s drugom djecom - Igre i aktivnosti u interakciji s osobama u široj socijalnoj zajednici, prorađivanja obiteljskih i društvenih odnosa

<ul style="list-style-type: none"> - učenje dobrim socijalnim odnosima (zahvalnost, opraštanje, altruizam, optimizam) - razvijanje pozitivnog odnosa prema radu, štovanjem rada, radnih navika, vježbi, te produkta njihova rada - interdisciplinarni pristup djetetu - pomoć u djetetovoj prilagodbi na okolinu - razvijanje kod djeteta osjećaj sigurnosti i samopouzdanja, pozitivne slike o sebi, osvješćivanjem spoznaje o osobnoj vrijednosti - pružanje djetetu radosti i zadovoljstva užitka u aktivnosti - omogućavanje djetetu potrebne slobode vlastite inicijative, izbora, odluke, odgovornosti ... - omogućavanje djetetu da se samostalno razvija i izgrađuje uz indirektnu pomoć odraslih - učiti djecu nenasilnom, konstruktivnom načinu rješavanja konflikata i sukoba - poticanje usklađenog odgojno-obrazovnog djelovanja obitelji i vrtića - edukativni i savjetodavni rad s roditeljima u poticanju socio-emocionalnog razvoja djeteta, prepoznavanje djetetovih osjećaja i adekvatno reagiranje na njih - razvijanje djetetove kompetentnosti, odgovornosti i samokontrole 	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Socijalne aktivnosti i imitativne igre za razvijanje i usvajanje pravila kvalitetnih socijalnih odnosa</i> - životno radne aktivnosti u okviru suradnje s članovima uže i šire obiteljske i socijalne sredine: darivanja, obilježavanja važnih datuma, suradnja na organiziranju poslova i sl., izrada poklona, estetsko pakiranje, svladavanje procesa darivanja, kultura ophođenja... - doživljavanje, razumijevanje i reagiranje s obzirom na emocionalna stanja ljudi - aktivnosti u području razumijevanja i razvijanja navika prihvatljivog i neprihvatljivog ponašanja u socijalnoj sredini - aktivnosti u cilju razumijevanja svrhe suradničkih socijalnih odnosa u određenim zajedničkim aktivnostima - aktivnosti s elementarnim individualnim i zajedničkim kompetencijama, obvezama i odgovornosti djeteta - praktično radne aktivnosti u suradnji s užom socijalnom sredinom – naglasak na radnim aktivnostima - aktivnosti za razvijanje spoznaje socijalnih uloga pojedinih članova socijalne sredine – različiti rodbinski odnosi, različita zanimanja... - aktivnosti s komunikacijskim sadržajima
<p>SPOZNAJNI RAZVOJ</p> <ul style="list-style-type: none"> - razvijanje sposobnosti i spremnosti za učenje - razvijanje tehnika i vještina učenja, korištenje kognitivnih mapa, korištenje mentalnih prečaca u usvajanju znanja i donošenja zaključaka - poticanje samostalnosti djeteta prema načelu „Pomozi mi da to sam učinim“ - razvijanje spoznaje o svrsi i navikama u području brige za sebe i okolinu - odgoj za održivi razvoj - omogućavanje djetetu potrebne slobode vlastite inicijative, poduzetništva, izbora, odluke ... - razvijanje interesa za druge ljude s različitom kulturom, tradicijom i osobnostima 	<p>SPOZNAJNI RAZVOJ</p> <ul style="list-style-type: none"> - poticajno oblikovanje materijalnog i socijalnog okruženja - Igre i aktivnosti različitim materijalima, didaktičkim sredstvima i pomagalima za razvijanje elementarnih matematičkih predodžaba i pojmovima: uređivanje skupova, dodavanje, izdvajanje, pridruživanje, sređivanje skupova do 10 elemenata, prepoznavanje i imenovanje geometrijskih oblika, uočavanje i prepoznavanje prostornih odnosa, orientacija i snalaženje u prostoru, opažanje veličina, mehaničko prepoznavanje redoslijeda brojeva, broja kao količine, brojevne riječi, brojke pisanog znaka - Prepoznavanje i imenovanje prostornih odnosa: u, na, ispred, iza, ispod, iznad

<ul style="list-style-type: none"> - uključivanje u program djecu pripadnike romske nacionalne manjine, djecu s posebnim potrebama i s teškoćama u razvoju, individualni rad - rad s darovitom djecom: prepoznavanje i poticanje osobnog aspekta darovitog djeteta, omogućavanje realizacije osobnih zamisli, podupiranje značajnog, stvaralačkog odnosa u aktivnostima potičući njegovu sigurnost i samopouzdanje. - poticanje djeteta na samo izbor vježbi i ili/učenja, prema vlastitom interesu, potrebama i mogućnostima - razvijanje i korištenje pojma lijevo – desno (na sebi, orientacija na papiru, u prostoru) - koncentrirano i sveobuhvatno utjecati na razvijanje individualnih potencijala svakog djeteta, obzirom na zapažene razvojne potrebe i interes djeteta - usmjeravanje djeteta na učenje, inventivnost, praktičnost i stvaralačko mišljenje - učiti individualno i u interakciji s drugima (proces učenja odvija se u interakciji s drugima, ali je integracija naučenog individualna stvar) - navikavanje djeteta na korištenje pisanih materijala - poticanje i razvijanje prometne kulture - razvijanje sposobnosti za opću i specifičnu sigurnost djeteta u svakodnevnom životu (opasnosti od struje, vode, plina, vatre ...) - razvijanje intelektualnih sposobnosti operiranja količinskim, prostornim i vremenskim odnosima - razvijanje spoznaje o elementima prirodnog okruženja i njihovim odnosima (biljni i životinjski svijet, rad ljudi, prirodne i geografske pojave ...) - razvijanje sposobnosti složenim misaonim operacijama (klasifikacija, zaključivanje, uzročno-posljedične veze i odnosi ...) - razvijanje vizualne percepcije, spacialne percepcije, brzine u diskriminaciji podražaja - razvijanje pažnje - razvijanje koncentracije - izgrađivanje optimističnog, stvaralačkog odnosa prema učenju i stjecanju znanja, vještina i navika - smisleno i produktivno uključivanje djeteta u djelatnost vrtića i lokalne zajednice 	<ul style="list-style-type: none"> - Mehaničko brojenje, brojenje pridruživanjem, igre različitim materijalima za utvrđivanje elementarnih matematičkih znanja: jednako, manje, više, za jedan više ... prepoznavanje brojki i pridruživanje brojke količini - Poticanje djece na osobnu izradu različitih pisanih simbola, kao pred vježbe za čitanje i pisanje - Šetnje, promatranje, razgovori, razgovori uz slike i slikovnice o biljnem i životinjskom svijetu, radu ljudi i međusobnom utjecaju - Posjete institucijama i osobama koje osim obitelji i odgojitelja brinu o djeci - igre i aktivnosti s grafomotoričkim vježbama i okulomotoričkim vježbama - grafomotoričke vježbe olovkom na papiru različite veličine - precrtavanje u svoju „malu bilježnicu“ oblika i sadržaja prema uzoru i samoinicijativno - posjeta školi - sadržaji odgoja za održivi razvoj - upoznavanje prirodnih pojava - uviđanje sličnosti i razlika opaženog u onome što otkrivamo - istraživačke aktivnosti - donošenje zaključka - koncentrirano produžljivati trajanje aktivnosti - zajedničko planiranje aktivnosti, radni zadaci i valorizacija zajedničkog rezultata - nenasilno rješavanje sukoba - igre: simboličke, igre s pravilima, didaktičke, konstruktivne, životno-praktične, istraživalačke, - igre: moje naselje, put od doma do škole, ja u prometu, moji susjedi, svijet u kojem živim, škola, sadimo biljke, briga za njihov rast i razvoj, naše igralište, igre građenja, socijalne igre, igra tišine, po čemu smo slični a po čemu smo različiti - istraživačko-spozajne aktivnosti: svjetlosjena, godišnja doba – karakteristike – biljni i životinjski svijet, rad ljudi, istraživanje zvukova, mirisa, boje, kakvoće različitih materijala (šećer, sol brašno, ulje ... igre slovima, rimom, mehaničko brojenje uz pokazivanje, pridruživanje određenog broja elemenata napisanoj brojčanoj oznaci, uspoređivanje više manje i za koliko, što
---	---

<ul style="list-style-type: none"> - učiti djecu – kako učiti - unapređivanje intelektualni, društveni, moralni i duhovni razvoj djece kroz: stjecanje znanja, humanizam i toleranciju, identitet, odgovornost, autonomiju, kreativnost - razvijati različite kompetencije djeteta (Komunikaciju na materinskom jeziku, Komunikaciju na stranim jezicima Matematičku kompetenciju i osnovne kompetencije u prirodoslovju Digitalnu kompetenciju Učiti kako učiti Socijalnu i građansku kompetenciju - Inicijativnost i poduzetnost Kulturnu svijest i izražavanje 	<p>radimo da budemo sigurni i zdravi, tko nam, osim roditelja može pomoći u nevolji, opasnosti od struje, vode, plina, promet ... važni brojevi telefona, eksperimenti s vodom, magnetima, padanje predmeta, što tone, što ne tone, čista i zagađena voda ... klasifikacija po npr. staništu, obliku, veličini, osobinama</p> <ul style="list-style-type: none"> - Svakodnevne aktivnosti: zakopčavanje, vezanje čvorova, pletenje pletenica, slaganje odjeće, samostalna upotreba pribora za jelo, vezanje vezica na tenisicama,... (osamostaljivanje i radne navike) - Igre imenovanja značajnih karakteristika: godišnja doba, dani u tjednu, mjeseci u godini, dijelovi dana, što kada radim - u jutro, u podne, na večer...
<p>GOVOR, KOMUNIKACIJA, IZRAŽAVANJE I STVARALAŠTVO</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rad na podržavanju i poticanju samoinicijativnosti u imenovanju i opisivanju promatranog predmeta, pojava, zbivanja i radnje - rad na poticanju upotrebe složenih rečenica i apstraktnih pojmoveva, - rad na razvijanju sposobnosti konstrukcije rečenice uz korištenje zamjenica, prijedloga, priloga, pridjeva, veznika - vlastitim govornim modelom (odgojitelja) razvijati upotrebu gramatički pravilnog književnog jezika - u igri i spontanoj interakciji s djetetom usvajati osnove jezičnog vokabulara i jezične strukture - rad na razvijanju sposobnosti slušnog razlikovanja glasova govora, - razvijanje glasovne (fonološke) svjesnosti, - razvijanje slušne pažnje i aktivnog slušanja, - razvijanje vještina pamćenja, - rad na razvijanju pravilnog izgovora glasova i rečenica kod djeteta, - rad na razvijanju sposobnosti definiranja riječi opisno i funkcionalno, - rad na razvijanju sposobnosti samostalnog interpretiranja priča, događaja i pojava, - poticanje komunikacijskih djelatnosti, - razvijanje interpersonalne komunikacije i vještine govornog izraza, 	<p>GOVOR, KOMUNIKACIJA, IZRAŽAVANJE I STVARALAŠTVO</p> <ul style="list-style-type: none"> - Razumijevanje ispričane ili pročitane priče, prepričavanje priče, kreativno izražavanje i stvaralaštvo, mijenjanje poznatih priča, pričamo novu priču po poznatoj priči s novim likovima, - pričanje priče što bi bilo da je ... (postavljanje problem – zaplet), reci naopako da bude smiješno, završi rečenicu, - traženje usporedbi po sličnosti (crvena kao ...) - traženje suprotnosti, jednina i množina, - igre riječima – pogodi što sam krivo rekla (nastavci) - vježbe za bogaćenje vokabulara, tj. rječnika i jezika kroz: opisivanje slika, imenovanje pojmoveva sa slikama, prepričavanje doživljaja, - učimo recitacije, brojalice, brzalice, pitalice, zagonetke, - igre scenskom lutkom (djeca glume razne likove), - dramatizacije, - igre slušne percepcije, prepoznavanje i lociranje zvuka, prepoznavanje glasova u riječima, riječi s određenim glasovima, pronalaženje prvog, srednjeg i zadnjeg glasa u riječi, - rastavljanje riječi na glasove – glasovna analiza, - sastavljanje glasova u smislenu riječ – glasovna sinteza,

<ul style="list-style-type: none"> - uključivanje djece u rano učenje stranih jezika, - poticanje receptivnog i ekspresivnog govora, - otkrivanje i poticanje posebnih potreba djeteta, a osobito rada s nadarenom djecom, - otkrivanje i poticanje djetetovih kreativnih sposobnosti izražavanja i stvaralaštva: govorom tijela, likovnim i glazbenim izrazom ..., - poticanje različitih oblika kreativnog izražavanja i stvaranja. 	<ul style="list-style-type: none"> - mijenjanje značenja riječima oduzimanjem, dodavanjem ili zamjenom glasova, - prezentacija glasova simbolima, slovima, odnosno stvaranje veze slovo – glas, - igre aktivnosti različitim likovnim materijalima, a osobito olovkom, - precrtavanje po modelu, - crtanje čovjeka sa svim elementima, - crtanje istog objekta, ili predmeta na različitoj veličini papira, - igre i kreativni izraz glinom, - igre pedagoški neoblikovanim materijalima i stvaranje novih vrijednosti, - modeliranje, kolaž, kaširanje - vježbanje manipulativnih aktivnosti- izrezivanje od papira najprije jednostavnih pa sve složenijih oblika, lijepljenje i sastavljanje likova od izrezanih dijelova, - nizanje kuglica, tjestenine, plodova....n - osluškivanje šumova i zvukova, - prepoznavanje i imenovanje zvukova koji se lako izvode (kucanje, šuškanje papirom, udaraljkama, zvukovi kombiniranih materijala, zvukova s audio zapisa ...), - prepoznavanje i imenovanje određivanje visine tona i duljine trajanja - ponavljanje i reproduciranje jednostavnih ritmova, - ponavljanje i reproduciranje složenih ritmova, - ponavljanje verbalnog niza, - vježbe orientacije na papiru, - vježbe za razvoj auditivne percepције, vizualnog opažanja, za razvoj taktilno – kinestetičkih osjeta, - igre onomatopeja, - pjevanje, slušanje glazbe, igre s pjevanjem, razvoj osjećaja za ritam, - aktivnosti prepoznavanja i stvaranja rime, (kos – nos, kolač – kotač) - aktivnosti i igre za njegovanje primjerene komunikacije u svakodnevnim aktivnostima, prije svega, prirodnim glasom, bez nadvikivanja, kulture ophođenja...,
--	---

U odgojno-obrazovnom procesu poticati one aktivnosti i sadržaje koji su djetetu zanimljivi, s obzirom na dob, interes, opće i posebne potrebe, sveukupne intelektualne i druge potencijale djeteta. Rad organizirati tako da se izmjenjuju dinamične i statične aktivnosti, igra i ozbiljan rad, vodeći brigu prije svega o zadovoljavanju općih i posebnih potreba djeteta.

Sadržaje i aktivnosti provoditi tako da:

- budu prilagođeni djetetovim interesima,
- se uvode raznolikosti i inovacije u igru, učenje i rad,
- dijete aktivno sudjeluje u programu i dolazi do brze povratne informacije,
- potičemo radoznanost,
- povezujemo sadržaje i aktivnosti sa stvarnim životom
- pomažemo djeci da sami postave svoje ciljeve.

4.4 METODOLOŠKI PRISTUP

U neposrednom radu s djecom kombinirat ćemo i primjenjivati različite metode i oblici rada, bazirane na humanističko – razvojnoj koncepciji našega programa odgoja i obrazovanja predškolske djece.

Oblici rada:

- individualni rad
-

Metodički pristup za neposredni rad s djecom:

- obrazovne metode ili metode poučavanja
- verbalne metode,
- metode otkrivanja,
- istraživačke metode,
- problemske metode,
- metode promatranja,
- metoda demonstracije,
- igra.

4.5 NAČIN VREDNOVANJA

Za kvalitetno provođenje programa predškole, nužno je timsko planiranje programa, sustavno praćenje, vrednovanje i dokumentiranje, s primjenom organizacijskih i drugih standarda, u skladu sa zakonskim propisima i inovacijama u svijetu i u nas, te praćenje i predlaganje promjena, kao i izradu različitih stručnih naputaka za pedagošku praksu.

Na nivou odgojne skupine vodit će se slijedeća pedagoška dokumentacija:

- imenik djece,
- evidencijske liste dolaznosti,
- knjiga pedagoške dokumentacije odgojne skupine (organizacijski i materijalni uvjeti za ostvarivanje zadaća, Aktivnosti za ostvarivanje razvojnih zadaća, Suradnja sa stručnjacima, roditeljima i drugima radi ostvarivanja postavljenih zadaća, Važni datumi, Tjedni plan, Dnevnik rada, Zajedničke aktivnosti djece i odraslih, Roditeljski sastanci, Vrednovanje ostvarenog programa)

4.6. OBLICI DOKUMENTIRANJA

- Individualni portfolio: individualna dokumentacija o djeci, foto, audio i video zapis ;
- Uratci djece (individualni i zajednički): slike i crteži djece, pisani (simboli, grafikoni, pisma...) i verbalni (hipoteze, diskusije, pitanja), izričaji glazbom, pokretom, dramski, konstrukcije i drugi trodimenzionalni uratci djece;
- Samorefleksije djece: različiti individualni i zajednički uratci, konstrukcije, grafički prikazi, snimke razgovora, plakati i pano;
- Narativni oblici: bilješke za odgojitelja i druge stručne djelatnike, za djecu, roditelje, izložbe i prezentacije;
- Opervacija postignuća djece: anegdotske bilješke, foto zapisi
- Dokumentiranje aktivnosti odgojitelja: samorefleksije i zajedničke refleksije odgojitelja

5. NJEGA I SKRB ZA TJELESNI RAST I ZDRAVLJE DJECE

Praćenje i očuvanje zdravlja odvijat će se u okviru redovitog praćenja o prisutnosti djece, poboljševanju djece, antropoloških karakteristika. Kroz program predškole poticati će se funkcionalne motoričke sposobnosti te usvajanje određenih struktura kretanja i motoričkih znanja.

U cilju stvaranje zdravih prehrambenih navika provodit će se:

- smanjenje konzumiranja namirnica bogatih šećerom i soli (razni slatkiši, "grickalice") te uvođenje hrane kvalitetnije nutritivne vrijednosti,
- kultura prehrane, zajednički doručak u mirnoj atmosferi,
- standardizirani primjereni obroci – doručak i užina, uz dodatak svježeg voća prema sezonskoj ponudi svaki dan,
- edukacija djece i roditelja o zdravoj prehrani,
- održavanje higijenskih uvjeta tijekom provođenja programa predškole (redovito čišćenje prostora, opreme, sredstava i pomagala za rad, prozračivanje prostora i sl.).

6. NAOBRAZBA I USAVRŠAVANJE DJELATNIKA

Voditeljica programa bit će kontinuirano uključena u redovite programe edukacije za djelatnike predškolskog odgoja i obrazovanja, sa stalnom motivacijom za kontinuirano učenje, pedagoško-psihološko i didaktički-metodičko cjeloživotno obrazovanje u skladu sa zakonskim propisima, i potrebama struke.

Za tu svrhu izrađivat će i provoditi Individualne planove i programe stručnog usavršavanja.

Stručno usavršavanje odgojnih djelatnika provodit će se u ustanovi i izvan ustanove,

putem slijedećih oblika:

- održavanja sjednica Učiteljskog vijeća,
- individualnog stručnog usavršavanja,

- skupnog stručnog usavršavanje izvan vrtića (stručni skupovi ravnatelja i odgojitelja),
- seminari, psihološke radionice, simpoziji, regionalna savjetovanja, stručna putovanja, stručne literature i časopise.

Ostvarivanje stručne autonomije i kompetencije, te stalno unapređivanje pedagoške prakse podrazumijeva:

- Interdisciplinarni i timski pristup razvoju i odgoju djeteta,
- stvaralački odnos s odgojiteljima, roditeljima, vanjskim institucijama i drugim stručnjacima u kreiranju odgojno-obrazovnog programa, na osnovi istraživanja i znanstvenih spoznaja,
- pedagoško-instruktivni i savjetodavni rad s odgojiteljima i roditeljima,
- refleksiju i samorefleksiju vlastitog rada,
- poticanje prirodnog učenja u institucijskom kontekstu,
- dekodiranje, dokumentiranje i evaluiranje prakse, od strane odgojitelja, djece, roditelja, stručnih suradnika, vanjskih institucija, čime želimo:
 - a) Identificirati poznato, ali i nepoznato u našoj praksi,
 - b) otkrivati one elemente koji su važni za unapređivanje pedagoške prakse,
 - c) misliti, promišljati i objašnjavati naše akcije i reakcije,
 - d) otkrivati manjkavosti vlastita rada,
 - e) predočavati i popularizirati ostvarene rezultate.

7. SURADNJA S RODITELJIMA

Za realizaciju kvalitetnog programa nužno je u program uključiti roditelje, koji su zainteresirani za poticanje cjelovitog razvoja djeteta, dakako, samim time i za partnerski odnos u programu.

U težnji - *od roditelje suradnika do partnera u odgojno obrazovnom procesu* – nastojat će se stvarati optimalne uvjete za ostvarivanje roditeljskih prava i odgovornosti, podržavajući obitelj u usklađivanju odgojnih nastojanja u izvan obiteljskim uvjetima, kako bi se što potpunije zadovoljile opće i posebne potrebe djeteta.

Nakon analize i procjene mogućnosti suradnje i uvjeta uključivanja roditelja u odgojno-obrazovni proces, nastojat će se primjereno odgovoriti na individualne opće i posebne potrebe djeteta kroz otvorenu, podržavajuću i ravnopravnu komunikaciju s roditeljima ili skrbnicima.

Individualna interakcija i komunikacija na više razina

- Upoznavanje roditelja s programom, razgovor sa stručnim suradnikom te njegovo uključivanje u planiranje, praćenje, evaluaciju i dokumentiranje postignuća i kompetencija djeteta,
- savjetovanje i educiranje roditelja o razvojnim karakteristikama djeteta (odstupanja, ponašanje, odgojni postupci i dr.),
- Informiranje roditelja o postignućima u pojedinim aspektima djetetova razvoja i njegovim potencijalima, s procjenom zadovoljstva programom predškole,
- na informacijskim i konzultativnim razgovorima savjetovanja o procesu pripreme djece za polazak u školu,
- svakodnevna razmjena informacija i ciljani individualni razgovori odgojitelja i roditelja.,

Uključivanje roditelja u neposredan rad

- sudjelovanje u neposrednom radu kroz osobni izbor aktivnosti u kojoj se najbolje nalaze (čitanje priča, slaganje građevinskim materijalima, slikanje, pjevanje i sl.).

- posjet djece radnom mjestu roditelja te predstavljanje roditelja skupini (zanimanje ili osobna vještina),
- sudjelovanje roditelja na proslavi rođendana,
- sudjelovanje roditelja u izradi igara i didaktičkog materijala,
- sudjelovanje roditelja u projektima,
- sudjelovanje roditelja u nabavi potrošnog, neoblikovanog materijala, sponzorstva.
- pratnja djeci u posjetima i izletima ,
- evaluacija postignuća (ogledne aktivnosti s djecom, prezentacija videosnimaka).

Roditeljski sastanci

- informacijski roditeljski sastanci – kvartalno,
- tematski roditeljski sastanci

Zajedničke aktivnosti roditelja i djece

- Zajedničke radionice kreativnog izražavanja za djecu i roditelje (tematski vezane za rođendane, Dane kruha, Božić, Uskrs, Poklade),
- sudjelovanje u organizaciji i ostvarenju izleta, posjeta, predstava, proslava, druženja, rekreacijskih programa, radno-ekološkim akcijama,
- sudjelovanje u zajedničkom uređenju vanjskog i unutrašnjeg prostora,

Kutić za roditelje

- Informativno-komunikacijska i edukativna djelatnost,
- izvještavati o dostignućima i osobitostima djece u skupini (sociogram skupine),
- putem dvotjednih biltena izvještavati o aktivnostima u predškoli,
- edukativni materijal postaviti u kutić za roditelje, mijenjati ga u skladu s aktualnostima u skupini (časopisi, informativni letci i dr.),
- postaviti izložbe za roditelje (dječje likovne radove, postere, plakate, fotografije s aktivnostima, izletima),
- upitnici u vezi ostvarenja programa (inicijalni, ciljani i evaluacijski upitnici),
- kutija za primjedbe, pohvale, podrške, sugestije,
- obilježavanja blagdana i zajedničke proslave roditelja i djece.

Indikatori suradnje s roditeljima

- Praćenje uključenosti roditelja u program (brojem i postotkom)
- Vrsta uključenosti
- Procjenjivanje svrshodnosti svih oblika komunikacije
- Procjenjivanje sadržaja informacija
- Analiziranje anketa: primjedbi, pohvala, sugestija i podrške
- Analiza i valorizacija postignuća kroz dokumentirane materijale

8. SURADNJA S VANJSKIM USTANOVAMA

Program predškole obogaćivat ćeemo sadržajima iz kulture, športa, izletima, posjetima, zdravstvenim i športskim programima, uključivanjem djece u društvena događanja u širem društvenom okruženju i sl.

U povezivanju s društvenom sredinom poticati ćemo takove emocionalno-socijalne veze i odnose, koji će pridonositi razini razumijevanja i doživljavanje prezentiranih sadržaja i aktivnosti.

U suradnji s javnim i kulturnim institucijama (verificiranih programa), provoditi ćemo slijedeće:

- Jačanje društvene svijesti o važnosti poštivanja prava djeteta osobito u zadovoljavanju općih i posebnih potrebe djeteta (informiranost, edukacija, korištenje prostora, sudjelovanje djeteta, prezentiranje prakse, razumijevanje i procijene ostvarenog, uključivanje vanjskih čimbenika, oblici pomoći, suradnja, podrška)
- Populariziranje dostignuća odgojne prakse;
- Uključivanje djece i učiteljice u različite programe s roditeljima i ostalim stručnjacima u okruženju vrtića i šire;
- Suradnja s kulturnim, športskim i drugim ustanovama, društvenim i radnim organizacijama.
- Suradnja sa ustanovama za unapređivanje i istraživanje predškolskog odgoja, za obrazovanje stručnjaka u predškolskom odgoju i dr.
- Suradnja s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i športa, Agencijom za odgoj i obrazovanje Gradskim uredom za obrazovanje, kulturu i šport, Školama stranih jezika i srodnim fakultetima
- Suradnja s ustanovama za predškolski odgoj i naobrazbu djece s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama (djeca s teškoćama i darovita djeca)
- Suradnja s ustanovama ili organima za socijalnu skrb i zaštitu djece, kako bi se što prije identificirale potrebe socijalno ugrožene djece i prema potrebi sufinanciralo ostvarivanje tih potreba u vrtiću;
- Sudjelovanje u ostvarivanju mjera specifične zdravstvene zaštite djece prije upisa i za vrijeme njihova boravka u vrtiću, u suradnji s ustanovama zdravstvene zaštite;
- Suradnja s osnovnom školom radi usklađivanja odgojno obrazovnog programa kao osnove za daljnje učenje, a osobito radi odgovarajućeg prijelaza iz vrtića u školu i kontinuitetu u odgoju i obrazovanju djece (razmjena iskustva, izgrađivanje međusobnog povjerenja, jačanje profesionalne uloge odgojitelja i učitelja i dr.).

9. VREDNOVANJE PROGRAMA

Vrednovanje i dokumentiranje programa vršit će učiteljica koje provodi program, djeca, roditelji, stručni suradnici i ravnatelj, u suradnju s vanjskim institucijama.

Samostalno će se izrađivati različite protokole praćenja i procjenjivanja dobivenih rezultata, te njihovo prezentiranje u ustanovi i nadležnim institucijama u skladu sa zakonskim propisima i pravilima struke.

Praćenje, procjenjivanje i evaluacija odgojno-obrazovnog rada obuhvaćat će svakodnevnu samo-refleksiju učitelja o ostvarenju odgojno-obrazovnih namjera i procjenu postignuća djece te etapne zajedničke analize kvalitete odgojne prakse, napretka djece i rada učiteljice koje će se temeljiti na različitim dokumentima: bilješkama odgojitelja iz odgojnog procesa, foto, audio i video-snimkama, dječjem stvaralaštvu, različitim skalama procjena, protokolima praćenja, razvojnim listama, listama za identifikaciju glazbenog i likovnog talenta, upitnicima za djecu i roditelje.

Za svako dijete vodit će se osobna mapa u kojoj će biti pohranjene liste za procjenu općeg razvoja djeteta, postignuća u glazbenom području, dječje likovno stvaralaštvo, fotografije djece u različitim aktivnostima. Fotografije različitih aktivnosti i događanja u skupini te dokumentacija dječjih projekata objedinjavat će se u mapi odgojne skupine.

Povratna informacija odgojitelju o postignućima, ali i davanje djeci povratne informacije o njihovoj uspješnosti. Postignuća vrednovati na razini:

- osobnih promjena u ponašanju djece,
- funkcioniranja grupe i zajednice,
- cjelokupnog općeg ozračja u ustanovi.

Program vrednovati praćenjem dječjeg ponašanja u grupi, kako surađuje, koliko je zainteresirano, kakve je navike usvojilo, iskazivanje interesa i dr.

10. FINANCIRANJE PROGRAMA

Program će biti financiran sredstvima lokalne samouprave, Babino Polje.

Predviđeni troškovi programa obuhvaćaju:

- nabavu i održavanje sredstava i pomagala za rad,
- održavanje čistoće prostora i opreme,
- naknadu radnicima za provođenje programa,
- nabavu stručne literature,
- naknadu troškova za individualno stručno usavršavanje,
- drugi redoviti i izvanredni troškovi za potrebe unapređivanja i provođenje programa.

11. ZAKLJUČAK

Poštujući zakonske propise i pod zakonske akte koji definiraju prava i obveze predškolskog odgoja i obrazovanja, provodit ćemo program predškole, koji je obavezni dio programa za djecu u godini prije škole.

Program je izrađen u skladu s odredbama Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju (NN 10/97, 107/07, 94/13), prema odredbama nacrta Nacionalnog kurikuluma za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (svibnja 2014.), u skladu s vrtićkim kurikulumom (IX/2014.), u skladu s Programskom koncepcijom razvoja predškolskog odgoja i Programske usmjerenjem odgoja i obrazovanja predškolske djece (Glasnik ministarstva prosvjete i kulture RH broj 7/8, 1991.), Uputama za pisanje programa u svrhu provođenja postupka verifikacije (Agencija za odgoj i obrazovanje, www.azoo.hr, od 17. 11. 2010.) te u skladu s Pravilnikom o sadržaju i trajanju programa predškole (NN 107/2014).

12. LITERATURA

1. Andrilović, Čudina-Obradović: Osnove opće i razvojne psihologije, psihologija odgoja i obrazovanja, Školska knjiga, Zagreb, 1994.
2. Bašić, Koller-Trbović, Žižak: (1993.) Integralna metoda, Zagreb, Alineja
3. Bičanić Jelena : Vježbanje životnih vještina, Alinea, Zagreb, 2001.
4. Biddulph, Steve: Nove tajne sretne djece, Zagreb, Mozaik knjiga, 2003.
5. Brajša P.: Živjeti demokratski (kakav se demokrat krije u meni?), Pula, C.A.S, 2001
6. Cvetković Lay Jasna , Vid Pečjak: Možeš i drukčije – priručnik s vježbama za poticanje kreativnog mišljenja, Alinea, Zagreb, 2004.
7. Čudina-Obradović: Nadarenost: razumijevanje, prepoznavanje, razvijanje, Školska knjiga, Zagreb, 1990.
8. Deklaracija o pravima djeteta; Ljudska prava – osnovni međunarodni dokumenti, Školska knjiga, Zagreb, 1990.
9. Đurđević Verona: Darovito dijete u vrtiću, (Poticanje darovite djece i učenika 104-110. strana, 26. škola pedagoga 2002. godine)
10. Gabelica-Šupljika Maja, Mirjana Milanović: Blagdani djetinjstva, Školska knjiga, Zagreb, 1995.
11. Hoblaj A.: Otkrivajmo i upoznajmo svijet zajedno (vjerski odgoj djece predškolske dobi u suradnji obitelji i vrtića) Zgb, 2000.
12. Janičić-Holcer Jelena: Sto i jedan način kako pokazati djetetu da ga volite, zagreb, Naklada Nika, 2004.
13. Joachim Rumpf: Vikati, udarati, uništavati – kako postupati s agresivnom djecom, Naklada Slap, Jastrebarsko, 2006.
14. Juul: Vaše kompetentno dijete; Educa, Zagreb, 1996.
15. Konvencija o pravima djeteta; Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mlađeži, Zagreb, 2001.
16. Ljubetić M. : Važno je znati kako živjeti, Rano otkrivanje poremećaja u ponašanju predškolske djece, Zgb, Alinea 2001.
17. Maleš Dubravka , Mirjana Milanović, Ivanka Stričević: Živjeti i učiti prava, Odgoj za ljudska prava u sustavu predškolskog odgoja, Filozofski fakultet, Istraživačko-obrazovni centar za ljudska prava i demokratsko građanstvo, Zagreb, 2003.
18. Markočić M. i suradnici: Program predškole; zakonske i stručne pretpostavke organizacije i provedbe programa; radna mapa; Zavod za unapređivanje školstva, Zagreb, 2003.
19. Markočić M. i suradnici: Igrom do škole; Priručnik za voditelje igraonica koji rade s djecom iz socijalno-depriviranih sredina, Udruženje Djeca prva, Zagreb 2001.
20. Markočić M. i suradnici: Igrom do škole II; Priručnik za voditelje igraonica koji rade s djecom iz socijalno-depriviranih sredina; Iskustva iz prakse, Udruženje Djeca prva,
21. Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje – nacrt, Zagreb, svibanj 2014
22. Nacionalni okvirni kurikulum te opće obavezno i srednjoškolsko obrazovanje, RH, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Zagreb, 2011.
23. Nacionalni program odgoja i obrazovanja za ljudska prava (1999.) Zagreb: Vlada Republike Hrvatske
24. Nikolić S. : Autistično dijete, Zgb, Prosvjeta 2000.

25. Obavijest o provedbi obaveznog programa predškole s djecom u godini dana prije škole u pedagoškoj godini 2014./2015., Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, Klasa:601-02/14-03/00324, URBROJ:533-25-14-001, OD 5. RUJNA 2014.,
26. Pravilnik o sadržaju i trajanju programa predškole, (NN 107/2014.
27. Prijedlog koncepcije razvoja predškolskog odgoja (Glasnik Ministarstva prosvjete i kulture RH, broj 7/8 1991.)
28. Program aktivnosti za sprječavanje nasilja među djecom i mladima, Vlada Republike Hrvatske, Zagreb, veljača 2004.
29. Programsко usmjerenje odgoja i obrazovanja predškolske djece (Glasnik Ministarstva prosvjete i kulture RH, broj 7/8 1991.)
30. Silov: Odgoj za ljudska prava u osnovnoj školi; Zbornik radova, zagreb, 1991.
31. Slunjski Edita: Integrirani predškolski kurikulum – rad djece na projektima, „Mali profesor“, Zagreb, 2001
32. Slunjski Edita: Stvaranje predškolskog kurikuluma u vrtiću – organizaciji koja uči, Mali profesor, Zagreb, 2006.
33. Stanley I. Greenspan, dr. med, dr. sc. Serena Wieder i Robin Simons: Dijete s posebnim potrebama – poticanje intelektualnog i emocionalnog razvoja, Ostvarenje, Zagreb, 2003.
34. Stanley I. Greenspan, dr. med, s Jacqueline Salmon: Zahtjevna djeca – razumijevanje, podizanje i radost s pet „teških“ tipova djece, Ostvarenje, Zagreb, 2004.
35. Stevanović Marko : Predškolska pedagogija, EDT, Rijeka, 2000
36. Strategija za izradbu i razvoj nacionalnog kurikuluma za predškolski odgoj, opće obavezno i srednjoškolsko obrazovanje, RH, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Vijeće za nacionalni kurikulum, Zagreb, 2007.
37. Upute za pisanje programa u svrhu provođenja postupka verifikacije (www.azoo.hr od 17. 11. 2010.)
38. Wolfson, Richard C: Bistro dijete (razumijevanje i poticanje razvoja vašeg djeteta), Zagreb, EDUCA, 2004.
39. Vučinić Željka : Kretanje je djetetova radost, Tiskara Kolarić, Zagreb, 2001.
40. Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju (NN broj 10/97., 107/07., 94/13.)

Predsjednica ŠO:

v.d. ravnatelj:

Marijana Sršen, prof. bio i kem,

Tanja Puhjera, dipl.uč.

